

SOCIOLOGINIŲ TYRIMŲ SAMPRATA IR METODIKA

Tyrimas - sistemingas, praktika paremtas iškeltos hipotezės vertinimas.

Sociologinis tyrimas - tai sistema nuoseklių metodologinių, metodinių ir organizacinių-techninių procedūrų, susietų tarpusavyje, tikslu gauti patikimus duomenis apie tiriamą reiškinį ar procesą.

Norint atlikti tyrimą būtina turėti žinių.

Būtina išsiaiškinti:

- a) koku tikslu atliekamas tyrimas,
- b) kam jis skirtas,
- c) ko iš jo tikimasi.

Pagrindinis mokslinio tyrimo tikslas – gauti naujos informacijos apie procesus ir reiškinius, kad būtų galima valdyti, prognozuoti ar praktiškai taikyti.

Tyrimai visada turi būti aprobuoti:

- a) teoriškai ir praktiškai patikrinti,
- b) informatyvūs,
- c) patikimi.

Būtina:

- a) kiek įmanoma tiksliau formuluoti klausimus,
- b) surinkti faktus,
- c) daryti išvadas.

Sociologinių tyrimų rūšys

Žvalgomasis (*pilotažinis*) tyrimas – taikomas pradiniam išsamių tyrimų etape kaip bandomasis tyrimas, kurio tikslas – patikslinti hipotezę, uždavinius, metodiką.

Tyrimas apima nedideles žmonių grupes, mažai kainuoja (*pvz. kaip žmonės vertina valstybės institucijų veiklą*).

Aprašomasis tyrimas - sudėtingesnis. Juo siekiama gauti pilnesnį, išsamesnį vaizdą. Analizės objektas didelės žmonių grupės.

Tyrėjas aprašo, įvertina, palygina, ieško tarpusavio ryšio.

Analitinis tyrimas - giliausias analizės būdas, kurio tikslas yra ne tik aprašyti reiškinių struktūros elementus, bet ir nustatyti jų priežastinius ryšius.

Čia gali būti naudojamas kompleksinis tyrimas (*apklausa, dom.analizė, stebėjimas*).

Sociologinius tyrimus galima skirstyti ir į:

- a) vienkartinius,
- b) pakartotinius,
- c) testinius.

Vienkartiniai tyrimai - atliekami vieną kartą, įtraukiant įvairaus amžiaus, skirtingo išsilavinimo, tikėjimo, pajamų asmenis.
Apklausa vykdoma įvairiais metodais.

Pakartotiniai tyrimai - atliekami keletą kartų, siekiant išsiaiškinti požiūrį į tam tikrus reiškinius.

Tęstiniai tyrimai - trunka ilgą laiką, apklausiami tie patys asmenys. Stebima, kaip keičiasi jų požiūris į tam tikrus reiškinius.

Sociologiniai tyrimai taip pat gali būti skirstomi į:

- a) kiekybinius,
- b) kokybinius.

Kiekybinis tyrimas - kai duomenys pateikiami kiekybine išraiška, tirama daug asmenų.

Kiekybinių tyrimų paskirtis - patvirtinti ar nepatvirtinti esamą faktą. Tyrimo metodai įvairūs.

Kiekybiniam tyrimams būdinga:

- a) objektyvus požiūris į aplinką,
- b) nesikišimas į tyrimą,
- c) įvairūs tyrimo metodai.

Kokybinis tyrimas – kai siekiama gauti duomenų apie mažai ištirtą objektą.

(pvz: tiriami nestatutiniai santykiai)

Tiriama nedidelė žmonių grupė, tyrimo metodai įvairūs.

Kokybiniai tyrimai pasirenkami:

- a) kai mažai tirta sritis;
- b) kai reikia paaiškinti reiškinį, o ne tik pateikti statistiką;
- c) kai norima sužinoti subjektyvią nuomonę;

Kokybiniams tyrimams būdinga:

1. asmeniškasis tyrėjų įsikišimas siekiant išsiaiškinti;
2. globėjiškasis tyrėjo santykis su tiriamuoju.

